Ann. VII. Num. VI.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

SEMEL IN MENSE PRODIT

Pretium annuae subnotationis, *ante solvendum,* est: in Italia Libellarum 4,80; ubique extra Italiam Lib. 6,25; Doll. 1,25; Sch. 5; M. 5; Rubl. 3; Coron. 6,25.

Inscriptiones et omne genus indicationes pretio aequissimo referuntur, quod est in commentarii operculo Lib. 0.10 pro *unoquoque centimetro quadrato.*

Cuncta mittantur ad Aristidem Leonori *equitem, commentarii VOX URBIS possessorem et administratorem*

ROMA — Via Alessandrina, 87 — ROMA

Subnotatio fieri potest:

IN RUSSIA

Apud Gebethner et Wolf — VARSAVIAE POLONORUM, Rakowskie Przedmiescie, 15.

Apud "Kronika Rodzinna" — VARSAVIAE POLONORUM, Krakowskie Przedmiescie, 6

IN ANGLIA

Apud Burns and Oates — LONDON W. 28, Orchard Street.

IN CIVITATIBUS FOEDERATIS AMERICAE SEPTEMTR.

Apud Fridericum Pustet S. Sed. Ap. et S. Rit. Congr. Typ. — NEW YORK 52, Barclay Street. CINCINNATI 436, Main Street.

IN GERMANIA

Apud Fridericum Pustet S. Sed. Ap. et S. Rit. Congr. Typ. — RATISBONAE in BAVARIA

IN CANADA

Apud Librairie Granger Frères — MONTREAL 1699, Rue Notre-Dame.

RERUM INDEX

ROMAE

EX OFFICINA *PACIS*, PH. CUGGIANI

36, Via della Pace

MDCCCCIV

PROSPECTUS SUBNOTATIONIS

Comm. VOX URBIS in an. MDCCCCIV.

Pretium subnotationis est in Italia Libell. 4,80; ubique extra Italiam Libell. 6,25; Doll. 1,25; Sch. 5; March. 5; Rubl. 3; Coron. 6,25 *recto tramite* mittendum ad

ARISTIDEM LEONORI EQUITEM

COMMENTARII "VOX URBIS" POSSESSOREM ET ADMINISTRATOREM,

ROMAM, via Alessandrina, 87.

PRAEMIA SOCIIS CONSTITUTA

ad libitum:

a) Tabula metr. 0,45 × 0,22 Pontificiae dominationis auspicationem referens a Pio PP. IX an. MDCCCXLVI peractam, et in Commentarii "Vox Urbis" commodum unice ex antiqua tabula desumpta; *sive*

b) Collectio chartularum electissimarum, quae distincta coloribus praecipua Romae, aut eius vicina reddunt; *sive*

c) Urbis et Ianiculo monte prospectus. (Tabula aere cusa metr. 1,10 × 0,24)

Donum, quod voluerit, quisque subnotans petet ***primum intra mensem ab eius subnotatione*** et cum ipso subnotationis pretio.

Ann. VII. Romae, Kal. Iuniis MDCCCCIV. Num. VI.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

PRETIUM SUBNOTATIONIS: In Italia: Lib. 4,80 — Ubique extra Italiam: Lib. 6,25, Doll. 1,25, Sch. 5, M. 5, Rubl. 3, Coron. 6,25

SEMEL IN MENSE PRODIT

POSSESSOR ET ADMINISTRATOR: ARISTIDES LEONORI, eques. ROMAE - Via Alessandrina, 87.

FOEDUS DE MANUUM LABORE

INTER GALLOS ET ITALOS SANCTUM.

Quae de manuum labore foedera suum iam amplissimum per omnes gentes locum obtinent, quaeque nuper Itali Gallique ferierunt, Christianorum consiliis optatisque illis respondere magno cum gaudio videmus, quae nos non semel, quoties se praebuit occasio, recolimus; pondus autem negotiorum iure pendere superfluum non duximus. Etsi enim fatalis quaedam lex vivendae vitae ubique esse noscatur, non aeque tamen iusta, non aeque legitima laboris merces apparet. Variae immo atque multiplices causae vel augent vel deprimunt hominum vires, quae varium operis fructum atque mutabilem efficiunt. Missas enim quamvis demus vitiorum causas, quae brevibus ludis interdum lucrum plurium dierum effundunt et disperdunt, adeo exigua plerumque merces operum cernitur, ut iniquam diem efficiat hodiernam, crastinam vero et futuram omnem aetatem incertam omnino atque anxiam reddat, et spem medendae egestatis adimat. Eo enim magis exinanita merces est quo magis labor exauctus et diffusus. Quinimo laborandi haec febris nimia forsan effecta est pro hominum multitudine, qui orbem incolunt. Qui itaque proletarii dicuntur per varias regiones coniurant de laborum praemiis capessendis; quem morbum cum ditiores neglexerint medelae incuriosi, socialistarum inde atque anarchistarum agmina exorta sunt, non sponte quidem, sed coacte, iubente inedia atque egestate; mox exacerbatis animis odium additum est, quod pessimum discrimen effecit. Impia profecto inde pactio sectarum et factionum, odio suadente, est constituta; at stultum est negare causas et necessitates non vanas, non arte effictas omnem rem primitus genuisse.

⁜

Vicissitudines non repetimus, quae tandem ad hodiernam huius discriminis eamque metuendam formam cives impulerunt. Id unum meminisse sat erit, socialistarum doctrinam non extemplo esse ortam, sed paullatim, etsi non culpabili egestati remedium sese praestare ea arbitretur medelis pessimis, ferocissimis animantium forte dignis, homine vero ratione pollenti indignis omnino. Haec si quis negaverit oculis captus censendus erit, qui historiae leges ne minime quidem perspectas habuerit, cui hominum atque civitatis decursus prorsus fuerint ignoti. Nullus enim iam manet ordo, nulla proportio inter labores, quos homines ubique exantlant, quasi mala febri acti, atque eorum necessitatem ut ipsi eam persentiunt et experiuntur, magis vero si comparentur haec cum operis mercede paene iniqua, exigua et inani. Neque iam absimilis civitatis hora videtur ab ea nonnullorum hominum audacia, qui quum nimias sibi esse vires senserint animo et corpore, quas ubi erogent non habeant, eas amenti consilio in vanos incoeptus vel perniciosos, vel exitiales convertunt. Quos ni prudens vir pariterque tenax retinuerit atque moderatus sit, fatale erit quidem non sibi tantum, sed et suis persaepe, interdumque vel patriae lamentabile exitium comparare.

⁜

Non alia enim de causa miserrimos nostri generis protoparentes aeternam sibi filiisque suis omnibus mortem, lugendamque vitam hanc consequuti sunt; qui cum experirentur partum sibi atque concessum aliquid divinum, quod inquietum erat et non satiabile nisi divina auderet et aggrederetur, impositas sibi leges effringere nisi sunt, eo quidem exitu quem omnes, ex incunabulis ad feretrum usque, vitam trahentes sentimus. Atqui profecto medela morbi una est per Illum, qui humani quoque generis deperditam beatitudinem sui ipsius holocausto restituit.

BIBLICA STUDIA.

Post datas encyclicas Leonis XIII epistolas, quibus petulantia biblicae liberioris scholae ingenia coërcerentur, postque nuperrima Apostolicae Sedis decreta a SS. D. N. Pio divina providentia Papa X eo lata consilio, ut inviolata christiana lex staret atque ne umquam Divinarum Litterarum doctores, novarum rerum auctoribus plus minusve addicti, tamquam arundines omni doctrinae vento agitatae huc illuc circumferrentur, iuvat in laetitia et gaudio conclamare: « Roma locuta est, lis finita est, utinam finiatur et error! »

Quae optata cito ad eventum festinare posse confidimus, rati, divinam inesse vim Ecclesiae oraculis, ex Christi promissione, uti christiana fides nos monet, nunquam defuturam.

Attamen, dum redit animus, cum, Supremi Antistitis iussu, praeclara occasio detur Sacras Litteras in scholis feliciter instaurandi ac promovendi, quas - id enim pro rei veritate candide fateri necesse est - interdum remissas temporibus doctorum socordia vel incultu a pristino descivisse honore omnes norunt, sollicita cogitatio mentem occupat de ratione scilicet horum studiorum nobis suscipienda, qua certae Ecclesiae auctoritati usque obsequentes, catholicam doctrinam, contra eos qui christianae fidei adversantur, strenue tueri et vindicare queamus, iidem ab illis artis criticae inventis haud alieni, quae ad Sacros Libros rite explanandos maxime conferant. Sane scimus illud antiquis solemne fuisse: « Si vis pacem, para bellum ». At nemo est qui ignoret hodie ad pugnam nova eaque atrociora expediri arma, et quae a fidei hostibus contra ponantur, quamvis ex una erroris fonte orta - qui error antiquus aeque ac mundus est - adeo fucatis coloribus pingi, idque novitatis fastigium attigisse videri, ut, sine recentioris cultus auxilio, vel permediocris quisque refellere posse credat. Igitur quaenam ratio novae ἐξηγήσεως instaurandae?

Pauca hic subiicimus, quae tum ad doctores, tum ad discipulos spectant.

✢

Utque a doctoribus ex ordine incipiamus, quis dubitet quin in mediocri S. Scripturae explanatore multa requirantur, quae non raro in ipsis litteratis hominibus frustra desideres? In primis, quod attinet ad *litteralem* quam vocant Sacri Codicis explanationem - quae expressa ad verbum significatio prima semper quaerenda erit - cuique perspectum est, veram accuratamque S. Scripturae interpretationem nullo modo colligi posse sine hebraicae ac graecae linguae cognitione. Quamquam enim atque optima commentaria λεξικά, idest verborum thesauros, ad manum habemus, longe tamen praestabit, ut interpres, cum de varia lectione res est, nativum exemplar consulat, sicque, in intimam verborum et orationis contextae structuram penetrans, rectam significationem arripiat. Adde, Vulgatam latinam versionem, quae in scholis legi solet, non omnibus esse absolutam numeris, ut ipse Hieronymus auctor est; quod causa erit cur doctus interpres, locis inter se specie dissidentibus comparandis, multum sudet atque laboret.

Haec de interpretatione ad verbum expressa. Quid autem de interpretatione « allegorica, anagogica et morali », quae deduci nequit, nisi

nostrae praecepta, quae, eo tempore, inspecta societatis corruptela, perdifficilem reddebant christianae religionis professionem. Eiusmodi erant: vitia fugienda, virtus amanda, homines pares, imo fratres in Christo, servitus abolenda, et alia.

Quare arcani disciplina « vim moralem » miraculi propagationis christianae religionis nullimode infringit; solum ostendit, quo reverentiae obsequio maiores nostri religionem prosecuti fuerint et quibus rationibus salutarem conversionem ethnicorum ad Christum curaverint.

B. DI DARIO.

RELIGIOSAE VITAE EXORDIA.

De monachorum origine atque de monasticae vitae primordiis haud recens profecto disceptatur (1). A quarto enim saeculo oriente, quum late vulgata eiusmodi vitae regula fuit, quaerere est coeptum undenam vivendi ille ordo duxisset initium. Sciscitantibus autem haec aliave huiusmodi, monachorum ipsi principes, uti Gregorius ille Nazianzenus atque Cassianus, responderunt; quorum plerique, ut Serapio ipse, Nilus et Augustinus, rei exordia Sacros per libros perquirentes, Christum auctorem eius primum concordi mente sunt arbitrati. Quodsi Elias Elisaeusque prophetae, ipseque serius Ioannes Baptista vitam plerumque suam monachorum vitae persimilem instituere, unus tamen Iesus eiusmodi vivendae consilia, regulas, documenta primus tradidit.

Quae plane cum primi implevissent Apostoli, eorum discipuli proxime secuti sunt, suosque asseclas ea fideliter docuere. Quamobrem instituta illius vitae adeo fideliter a primis sanctorum comunitatibus servata sunt, ut, quo tempore, superatis persequutionum pugnis, Ecclesia libera floruit, ea summo iam honore vigerent.

Nam si eos audiamus auctores, religiosae vitae consuetudines omnibus Christifidelibus primo tempore fuere communes, sive sacerdotes ii fuerint, sive laici. Postquam vero primus ille fervor aliquantum remisit, quotquot erant sacrae traditionis cupidi custodes corruptam linquere conversationem coacti, in solitudinem confugere, ubi perfectioris vitae studium tuto prosequerentur. Hanc opinionem passim theologi retinuere, quibus praesertim contigit catholicam doctrinam contra haereticorum pravitatem tueri, uti Suarezio atque Bellarmino, datum est.

Sed Wiclefus primus, mox Lutherus atque Calvinus eam sententiam funditus oppugnavere blasphemantes Antonium Basiliumque atque Benedictum in instituendis monachorum familiis quam maxime peccasse atque ab Evangelii documentis longe aberrasse, ita ut digna poenitentia suum expiare crimen Deo coram eos oportuerit. Huiusmodi haereses Constantienses Patres in Concilio iam damnavere; innovatas autem a Lutheranis iterum Tridentina decreta respuere. Magdeburgenses quoque centuriati haec calumniabantur dum principes eorum asseclae monasteria vastant et templa, dum religiosi sodales hisce capti erroribus vota sua conculcantes uxores sibi ducunt. Quin etiam mirum fuit, catholicos quoque scriptores aliquot in eamdem, quam illi protulerant, sententiam descendisse, quod, profecto, et nostris quoque temporibus nonnulli retinuissent, nisi, repetentes Ecclesiae origines, docti viri tandem tuto calamo valuissent quaestionem prorsus enodare. Qui itaque uno ore consentiunt primis etiam Ecclesiae temporibus fuisse inter fideles religiosam qui viverent vitam, quos haud ferme monachos sed confessores, sed continentes, vel religiosos Ecclesia appellabat, aut denique generali et graeca voce « ascaetas »; unde religiosarum sodalitatum repetendum primum initium satis certe apparet.

(1) Cfr. scriptum R. P. Dom Besse cui titulus *Donde vengono i Monaci?* ex collectione libr. de scientia ac religione 1m, quod Romae edid. Desclée, Lefebvre et Soc., 1904.

CERTAMEN POETICUM
IN ACADEMIA REGIA DISCIPLINARUM NEERLANDICA
EX LEGATO HOEUFFTIANO
IN ANNUM MCMV INDICTUM.

Accepimus, ac libenter edimus:

« Pridie Id. Mart. in consessu Ordinis litterarii iudices de XV carminibus sibi missis hunc in modum rettulerunt:

Cum plerumque in huiusmodi certamine aliquot carmina nimis exilia statim spernerentur, id hoc anno non obtinuit, nam nullum prorsus meritis vacabat.

Debiliora tamen visa sunt haec:

Toujours, toujours tourne la terre où moi je cours; Cimbri; De nece pulcherrimae Romanae virginis; Nausicaa; De balnearum ad mare deliciis; Polus.

His praestabant quatuor carmina per gradationem a minoribus ad maiora sic disponenda:

Jeanne d'Arc, Proserpina, Licas, De insulis Tuanotu inundatione vastatis.

Restabant optima, e quibus praemio ornatum est *Paedagogium*, cuius schedula aperta nomen prodidit **Iohannis Pascoli** ex Castro Sancti Mauri. Huic proxime accedebant *Cornelius Gallus Parthenio*, dein *Duo Signa*, tandem *De telegrapho acrocodilo* et *ad Franciam*, quae impetrata auctorum venia una cum *Paedagogio* in lucem prodibunt. Iam dederunt hanc veniam scriptores carminum *Duo Signa; De telegrapho acrocodilo* et *ad Franciam*, quorum schedulae ostenderunt nomina **Petri Helberti Damsté** Ultraiectini, **Petri Rosati** Bononiensis et **Francisci Xaverii Reuss** Romani ex Alsacia oriundi.

Ad novum certamen cives et peregrini invitantur his legibus, ut carmina latina non ex alio sermone versa, nec prius edita argumentive privati, nec quinquaginta versibus breviora nitide et ignota iudicibus manu scripta, sumptu suo ante Kal. Ianuarias proximi anni mittant ad Hermannum Thomam Karsten, Ordinis litterarii Academiae ab actis, munita sententia, item inscribenda schedulae obsignatae, quae nomen et domicilium poetae indicabit. Ceterum iudicibus gratum erit, si poetae in transcribendo portabile prelum Britannicum (*typewriter*) adhibere velint.

Praemium victoris erit nummus aureus quadringentorum florenorum. Carmen praemio ornatum sumptibus ex legato faciendis typis describetur, eique subiungentur alia laude ornata, quando schedulae aperiendae venia dabitur.

Exitus certaminis in consessu Ordinis mense Martio pronuntiabitur, quo facto schedulae carminibus non probatis additae Vulcano tradentur.

Amstelodami, Id. April MCMIV.

H. KERN, *Ordinis Praeside* ».

DE FESTO CORPORIS CHRISTI

Eucharistici mysterii commemorationem ab Ecclesia ad feriam quintam maioris hebdomadis constitutam fuisse omnes sciunt; at saeculo p. C. XIII inter tot catholicae religionis angustias passim expetitum est ut alius ad rem designaretur dies, isque talis ut neque a luctu neque ab aliis caeremoniis fideles deducerentur. Tenet fama (1), beatam feminam Iulianam a Monte Cornelione ad Leodium hospitali domui praepositam, quo vehementi erga augustum Eucharistiae sacramentum capiebatur affectu, divinitus fuisse edoctam, ut praefinita nova die illud singulariter coleretur; inde theologos nonnullos, antistitesque consuluisse remque ad ipsum episcopum Verodunensium, qui deinde Urbanus PP. IV renunciatus fuit, fuisse delatam, cunctisque consentientibus Robertum Leodicensium episcopum ope Concilii novo huic festo initium dedisse an. MCCXLVI, idque in universa sua dioecesi servandum decrevisse. Brevi primo inter Belgas, deinde illius regni fines egressum in ipsa Italia vulgari coepit, quum Italica gens recenti eoque mirando portentu commoveretur, qui animorum pietatem in Christi Corpus magis magisque excitaverat.

Anno enim MCCLXIII Vulsiniis, in oppido Etruriae, sacerdos quidam Bohemus quum in templo S. Christinae, quod maximum oppidi est, sacra litaret, postquam sanctissimis conceptis verbis Christi Corpus et sanguinem confecisset, quumque tanti mysterii veritatem in dubium adduceret, ex improviso sanguis ex divina hostia erupit, quo linteolum seu « corporale » conspersum est. Eventi rumor longe lateque brevi percrebuit et tantam cuivis iniecit admirationem, ut ii quoque obstupuerint, qui novis philosophandi commentis imbuti quidquid sancti in templis est audacter irriderent. Ocius ad Romani Pontificis aures nuncium pervasit, qui tunc ob temporum acerbitatem Urbevetere morabatur. Erat is Urbanus ille IV, qui antea episcopum Verodunensem recordati sumus: prodigium suis ipsius oculis videndi captus Vulsinios advolavit et vehementissima animi commotione linteolum pluribus latisque maculis cruentum venerabundus conspexit; deinde sollemni indicta supplicatione ad Urbevetanum templum princeps reponendum curavit, pauloque post, anno scilicet MCCLXIV, decrevit ut sacri eucharistici mysterii sollemnia quotannis feria V post octavum a Pentecoste diem ubique gentium perpetuo celebraretur. Quod quum optimum factu et Deo gratum fore existimavit,

(1) Cfr. Bened. XIV, *De festis D. N. I. C.*, c. XIII.

monumenta christianae *traditionis*, idest SS. Patrum opera, tum graecorum, tum latinorum, sedulo evolvantur? Quid de sublimioris ἐξηγήσεως controversiis, Rationalistarum impulsu, serpentino more, huc illuc continuo irrepentibus? Equidem et haec catholicum doctorem novisse oportere nostrorum temporum ratio et indoles cunctis suadet.

Neque breves artis ἑρμηνευτικῆς libri, qui tironum usui inserviunt, ad id satis erunt.

Peropportune huic necessitati – quod attinet ad Venetam hanc regionem – consulere studet praeclarus de re catholica commentarius, cui nomen *La Riscossa*, qui decimum quintum iam annum Bregantiae, in lucem prodit. Cui commentario singularis ingenii vir *Miles Christi* reique biblicae peritissimus impense prospicit, modo in novorum librorum iudicium et censuram, modo in controversiarum biblicarum evolutionem incumbens, ita ut, ad catholicae fidei normam et regulam tutior sententia late pateat ac roboretur. Speremus fore ne tot inclyti viri labores frustra pereant? Spem voti firmabit securitas, si omnes, quorum interest, huic Commentario incrementa dederint.

✠

Sed et tironibus Divinis Litteris imbuendis haud minoribus curis cavendum erit.

Verum hic tantummodo sermo est de minoribus scholis, sive *Seminariis*, quae pro temporum locorumque ratione arcto ambitu continentur, non de studiorum Universitatibus, quae ad animi cultum perficiendum praecipue spectant. Ex quo tamen non sequitur, sin minus comptam, rerum biblicarum disciplinam mancam esse oportere, cum tironibus, veluti militibus, contra infensissimos Ecclesiae hostes, tamquam in procinctu, standum sit. Quare necesse est ut etiam in hisce scholis, quae magno intervallo a studiorum Universitatibus absunt, qua par est diligentia, atque iis terminis circumscripta, quos locorum adiuncta patiuntur, Sacrarum Litterarum tradendarum ratio apte temperetur, minime neglectis quibusdam disciplinis, quas biblica studia sibi advocatas habent.

Neminem etenim latet quantum Historia Sacra V. et N. Foederis librorum explanatorem iuvet; quantum linguam hebraicam et graecam vel leviter attigisse; quantum de rerum natura doctrina, quae postrema narrationem mosaicam de mundi origine cum recentioribus inventis, mirandum in modum, conciliat. Quae si doctoribus, ut supra diximus, nonne et discipulis scitu necessaria erunt? Contra si doctor, angustia temporis pressus, raptim haec elucidet, rudem indigestamque molem procreare nitetur. Quamobrem inde ab incunabulis atque singulis gymnasii et lycei classibus rerum gestarum populi iudaici studio tirones, pro viribus, operam dabunt.

Idem de graeca lingua dicemus, quam ut cito tiro discat, deletis contortis grammaticorum teutonicorum quaestiunculis, faciliore eoque expeditiore itinere gradiendum erit, brevissimis contenti artis grammaticae praeceptis, locosque optimorum scriptorum cum V. et N. Foederis lectione saepe commutando: ita ad perfectam κοινῆς διαλέκτου cognitionem viam sibi sternet alumnus.

Theologico ludo necti poterit linguae hebraicae schola; at quae re, non nomine tantum exstet. Cui, si saltem in octonos dies una assignetur hora, tempestive, haud ingrata messis fiet. Sufficiet tironibus si eo processerint ut sibi legendi modum familiarem habeant, verborum radices noverint et libris λεξικοῖς uti sciant, missis quae de vocalium mutatione deque accentuum regimine, nimis accurate, rabbinorum more, artis grammaticae cultores fuse tradunt.

Insuper et Patrologiae, quae, christianae *traditionis* luminibus, regulas firmat, quo tutius rectum veritatis tramitem catholicus interpres ingrediatur, suus tribuetur honor, cum huic muneri Historiae ecclesiasticae doctor commode satisfacere possit.

✠

Quae autem exposuimus perfici ne poterunt illis in Seminariis, in quibus grammaticae, humanitatis et philosophiae ludi a clericis una cum laicis frequentantur? Studiorum ratio quae propria laicorum est, nonne impediet quominus clerici in Christo instaurentur? Hic solummodo difficultatem hanc animadvertimus, quam illis quos Spiritus Sanctus posuit regere Ecclesiam Dei tollendam committimus. Nos Summi Pontificis humiliter dicto audientes, dum Ei christianos mores instauranti vehementer plaudimus, Deum precamur ut tanto Antistiti optatam detur contingere metam!

Scribebam in Portu Romatino, Kal. Maiis MCMIV.

MARCUS BELLI.

QUI FINIS ECCLESIAE FUERIT
IN ARCANI DISCIPLINA CONSTITUENDA.

HOMINIS est, in iis quae agit finem sibi praestituere; quum naturae rationalis operatio sit fructus amoris, qui oritur ex iudicio *practico* humanae intelligentiae, ideoque fructus ratiocinii, quod voluntatem determinat, quum ei causas exhibet pro hac vel illa contradictionis parte praevalentes. Hinc ecclesia et quia ex hominibus ratione utentibus componitur, et quia ab Eo dirigitur, qui fructus dulcissimus est amoris increati et aeterni, Patris et Filii, certe in hac disciplina constituenda, finem sibi decrevit. Quare, obiecto huius disciplinae in superioribus Commentarii nostri numeris declarato, qui finis ecclesiae fuerit in arcani disciplina constituenda inquirendum est.

Novatores ac « rationalistae » dictitant talem disciplinam fuisse prorsus ineptam, quippe quae ad finem assequendum nihil plane conferret, imo ad contrarium duceret, maximam hominum partem privando cognitione omnino necessaria.

Huic difficultati satisfaciemus, vel obiter inspiciendo conditiones in quibus tunc temporis mundus versabatur et rationes quas de tali consuetudine Patres et Scriptores ecclesiastici nobis exhibent.

Religio enim christiana in mundo apparuit, cum idolorum cultus mundum sibi devinctum habebat. Neque solum vitium honore divino dignum habebatur, uti Iupiter incestuosus, Venus impudica, Mercurius fur; sed etiam bruta animantia, imo res animae expertes. Ipse vero populus Iudaicus, veri Dei notione amissa, iam codicem portabat, ut christianus crederet. Tali tempestate exorta religio christiana, et quidem cum copia dogmatum et praeceptorum ethnicis omnino ignota, existimavit se non posse illis tantum prodere thesaurum, quin vel derisui illum exponeret, vel ethnicos deterreret quominus amplecterentur doctrinam tantis et talibus refertam mysteriis. Neque inanem fuisse derisus timorem, inter alia, ostendit « crux illusoria » Palatini parieti insculpta, nunc in musaeo Kircheriano servata; ubi exhibetur imago hominis adorantis crucifixum, cui caput asininum, his graecis verbis adscriptis: ΑΛΕΞΑΜΕΝΟϹ ϹΕΒΕΤΕ ΘΕΟΝ, i. e. Alexamenos adorat Deum (suum).

Quare et honor mysteriis debitus et ipsa populorum salus effecit, ut ecclesia profanis mysteria occultaret. Ad rem sapienter S. Cyrillus Hierosolymitanus: (1) « Aegroti vinum postulare solent; quod si illis intempestive datum fuerit phrenesim conciliat; et duo hinc nascuntur mala; nam et aeger interit et medicus male audit ». Patres Concilii Alexandrini (2) easdem, quas adduximus, rationes insinuant: « Nefas enim est (aiunt) mysteria apud non initiatos traducere, ne ethnici quidem horum ignari irrideant: catechumeni vero ad curiositatem deducti scandalizentur ».

Pro catechumenis autem ratio peculiaris aderat. Priusquam vero eam adducamus, notetur catechumenos non omnino latuisse mysteria; esse quaedam quae ipsis occultarentur. Nam cotidie, cum episcopus iam iam sacra mysteria celebraturus, concioni finem imponeret, audiebatur vox diaconi praecipientis: « Quotcumque catechumeni estis, recedite » (3). His suppositis, Ecclesiae Patres docent catechumenis sacra mysteria occultari, ut ab iis ardentius baptisma concupisceretur. Ad rem Augustinus (4): « Si catechumenis sacramenta fidelium non produntur, non ideo fit, quod ea ferre non possunt, sed ut ab eis tanto ardentius concupiscantur, quanto ab eis honorabilius occultantur ».

Eoque magis quod plures catechumeni erant, qui ad mortem usque baptismatis receptionem differebant; quorum etiam causa et utilitate ecclesia occultabat mysteria. De istis ita scribit Gregorius nyssenus (5): « Me tui pudet, quod cum consenueris, adhuc eiciaris cum catechumenis, tamquam insipiens puellus, et arcana non potest celare, cum dicendum sit mysterium. Unire populo mystico et arcanos disce sermones ».

Neque opponatur disciplinam arcani infirmare argumentum pro divinitate ecclesiae, ex celeri propagatione religionis christianae deductum. Non enim mysteria occultabantur iis qui religionem christianam amplectebantur, sed ita gentibus proponebantur, ut ex eorum sublimitate a professione christiana non deterrerentur. Ceterum, gentibus nullimode occultabantur creatio mundi, peccati originalis propagatio, Messiae adventus, passio, mors et resurrectio; omnibus quoque aperte proponebantur religionis

(1) *Catech.*, n. 12 (Edit. maur., pag. 9).
(2) V. S. ATHAN., *Opera omnia*, tom. I, part. I.
(3) V. auctorem sermonis in app., tom. 6, operum S. Aug.
(4) *Tract.* 96 *in Joannem*, tom. III operum.
(5) Opp. omnia edit. Par. 1638, tom. II, pag. 218 e 213.

Vulsiniensis miraculi altare.

conchyliatisque peristromatis ornabantur. Inter peristylii arcus picta stemmata dependebant Cardinalium, quorum erat proprio aere viae tractum decorare, floreaque serta, et coronae identidem demissae speciem elegantiamque adiungebant. Cryptoporticus pulcherrimis utrinque obtegebantur aulaeis, ad eorum exemplum, quae ex aureis et sericis filis in Belgio intexta, iussu Leonis X Pont. Max., imagines ab ipso Raphaële Urbinate crassa charta depictas adamussim referebant, quaeque olim iisdem ambulacris illustri erant ornamento.

Quum autem festus illucesceret dies, non Patres solum Cardinales, sed et canonicorum ordines, religiosae familiae, pontificia adolescentium collegia, et summi magistratus ad Vaticanum conveniebant pompae interfuturi. Dum omnia parantur, militum centuriae instructae nobili ornatu tum peristylii, tum parvi fori, et cryptoporticus praesidium constituebant, aciemque opponebant populo confertissimo prae nimia visendi cupiditate undique affluenti. Tunc temporis Purpurati Patres sacris vestimentis pro suo quisque ordine Xystinum sacellum ingrediebantur, ubi summus Pontifex, consueta adhibita praeparatione, sacrificalibus assumptis vestibus, rem divinam, haud tamen sollemni ritu, faciebat, Episcopo qui a Sacris est domus pontificalis, intimisque item a Sacris domus eiusdem ministrantibus, ac XII viris s. Consilii litibus iudicandis (1) ad postremum arae gradum oppositis in genua adstantibus. Immaculata dum offertur Hostia animos omnium suspensos tenebat mirus concentus, quo decantabatur versiculus: *Fratres ego enim*, eaque in sublime elata abrumpebat silentium alterius versiculi cantus: *O salutaris Hostia* (2).

Sacrificio confecto, Pontifex in sacrarium redibat; sacerdotalem vestem deponebat, ac sollemni penula indutus sacellum iterum petebat; flexis genibus Eucharisticam Hostiam venerabatur, eique thura offerebat. Postea ad *hexaphorum* (1) se conferebat, quo super ponebatur Sacramentum augustum a Protodiacono Cardinale, qui illud ex altare deferebat sub umbella ab altero ex acolythis Sacrarii pont. dom. suffulta. Statim ex ordine disponebantur eorum classes qui Pontificis vestigiis insistere debebant, nam antea quam instituta pompa progrederetur, ob oculos Protodiaconi Cardinalis, qui ferulam manu gestans, assidebat ad cryptoporticus fores, ubi aderat praesidium Helvetiorum, inspectantibus item Urbis Praefecto ac pontificiae domus Praeposito, iter bini aggrediebantur universi ordines, qui ex notula edita et a Pontifice Maximo recognita per vices appellabantur a Viatore (2) sacrae Curiae viri eminentissimi vicaria Pontificis Maximis potestate in Urbe fungentis, rem totam moderante Antistite caeremoniarum pontif. Eorum unusquisque cereum ferebat accensum, ac per omnes itineris tractum vel legebant, vel preces concinebant, quae typis impressae singulis tunc diribebantur, praeter quam quod eorum quilibet suos habebant cantores alterne psallentes.

(1) Vulgo: *Auditores s. Rotae.*

(2) Eum explebant octo cantores, qui Pontificem prosequi in pompa debebant.

Delectorum militum manipulus tympanotribis praeuntibus ecce viam pandit; duo militum ordines utrumque procedentium latus tuentur, quorum incessum statumque moderantur cum Viatores sacrae Curiae, quos supra nominavimus, ac Viatores Pontificii, togula violacea, scipionibus subnixi, tum Antistites caerimoniarum pont., qui talarem vestem laneam rubram exsilis texturae et lineum amiculum deferunt, praeter primum et alterum, qui talari veste serica violacea, fascia cum villis ornata, lineoque amiculo alii manicato (3) superiniecto induuntur.

Primi omnium procedunt post elatam crucem alumni hospitii apostolici s. Michaëlis ad maiorem Tiberis ripam atrati, veste lanea exsilis texturae modo induti, fascia concolore ad lumbos praecincti. Pone eos gradiuntur alumni orphanotrophii S. Mariae in Aquiro suo proposito vexillo, albati cum epitogio et lineo amiculo; deinde Sodalium Religiosorum clerus, singuli suo quisque sub labaro.

Proximi eunt Monachorum Ordines, deinde adolescentes clerici romani Seminarii alumni; quatuor supra quinquaginta Rectores curiarum Urbis, linteo amicto et alba stola spectabiles; Collegialium templorum Canonici et Beneficiarii; qui quidem omnes, licet uno eodemque sub Crucis vexillo incedant, singuli tamen propriis utuntur ornamentis, adeoque alii almutra (4), alii linteo tantum amiculo conspiciuntur. Quaestor romani cleri eos comitatur, quem sequuntur minorum basilicarum collegia ac deinde basilicarum Patriarchalium, Liberianae, Vaticanae, Lateranensis. Vaticanum vero collegium ad pronaon progressum inibi consistit dum Sacramentum excepturum, atque idcirco pompam pone Pontificem consequitur.

(1) Huiusmodi machinamenti — quod ab Alexandro VII P. M. initium duxisse vulgo creditur — forma pluteum exhibebat precationi aptum, lignea sculptura inaurata splendide ornatum, scamno inferius, pulvinari serico tenui auro intexto desuper adopertum, cui Pontificis brachia incumbebant. In medio autem pulvinari orbiculatum e crystallo, radiatumque ex auro encaustis effigiatum, ac multis variisque distinctum gemmis affigebatur sacrae Hostiae receptaculum, quod Pontifex ipse genuflexus, corpore autem cingulo, vel fasciae innixus manibus sustinere videbatur. Qui quidem apparatus albo paludamento satis amplo totus contegebatur.

(2) Vulgo: *Cursore.*

(3) Vulgo: *Rocchettum.*

(4) Vulgo: *Mozzetta.*

Quodlibet ex hisce canonicorum collegiis suum habet insigne, suumque Vicarium, qui Antistes est Domus Pont. Max. violacea veste indutus, itemque Accensos, qui rubris scipionibus panno serico rubro et villoso obtectis, cuspide ex aere inaurato, subnixi, tamquam designatores praeeunt. Sed praeter tot alia spectantium oculos in se convertunt tentoria (1), quae textilibus rubri, flavique coloris alterne intexta (e quo fortasse *papilionis* nomen) una cum tintinnabulis ante Crucem eorumdem collegiorum deferuntur, ac *sinnichia*, seu *zinnichia* dicuntur (2).

Sequebatur Antistes suffectus Cardinali vice sacra in Urbe fungenti una cum Cognitoribus et Administris sacrae eiusdem Curiae.

Magnus deinceps apparebat eorum numerus, quibus ius est in Sacrarium pont. domus conveniendi, nempe: Cubicularii ornamentarii et intimi ab ense et clamyde; Statores decuriales (3); Patroni decuriales sacri palatii (4); Magister pietatis familiae pontificiae domus cum Oratore apostolico; Propraefecti plurium religiosorum ordinum; Decuriales et intimi a Sacris domus pont., aliique intimi a Sacris; Advocatus fisci cum Praeposito negotiis mensae publicae Pont. Max. (5); Advocati S. Consistorii, Cubicularii honorarii et intimi; Cantores pontificii talari sua veste serica violacea et zona ad extrema capita villo distincta, linteoque amiculo. Pone hos veniebant Antistites adlecti in Collegium Breviatorum ordinis primi (6); Antistites adlecti in Consilium Principis ad caussas rerum iudicatarum dirimendas (7); XII viri Urbi curandae (8); XII viri s. Consilii

(1) Vulgo: *Baldachinum, umbella.*

(2) Lateranensis basilicae collegio privilegium inest duplex hoc ornamentum habendi. Tintinnabula vero identidem et ad ictus pulsantur interea dum pompa procedit, vel ad monendam plebem, ut Crucem veneretur, quae fuit fortasse prima tintinnabulorum inter pompam pulsandorum caussa, vel ad submovendam a procedentibus turbam.

(3) Vulgo: *Scutiferi*, italice: *Bussolanti.*

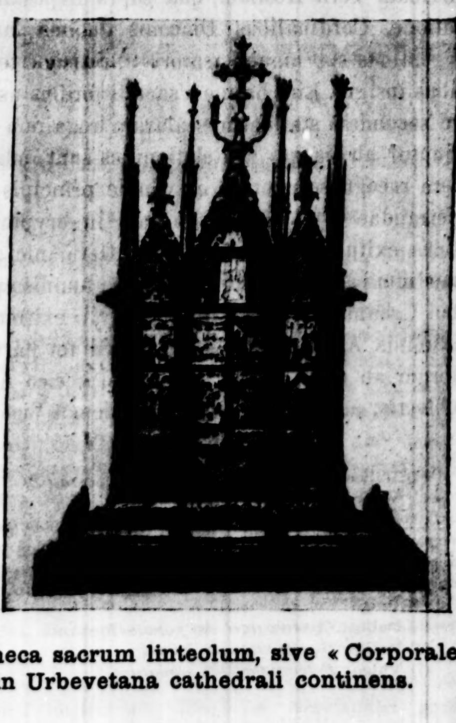
(4) Italice: *Procuratori di collegio.*

(5) Vulgo: *Commissarius Rev Camerae Apostolicae.*

(6) Vulgo: *Abbreviatores de Parco maiori*, sive *Assistentes S. R. E. Viceecancellario.*

(7) Italice: *Votanti di segnatura.*

(8) Ital.: *Chierici di Camera.*

Theca sacrum linteolum, sive « Corporale » in Urbevetana cathedrali continens.

tum praecipue valde opportunum cognovit, ut gliscens Berengarii haeresis, qui verae Corporis Christi sub speciebus panis et vini praesentiae refragari audebat, publica auctoritate oppugnaretur.

Sed heic neutiquam insignis in augustum Sacramentum Pontificis pietas acquievit. Ut eius diei sanctitati maiestatique cumulus quodammodo accederet, psalmodiam Thomae Aquinati, qui Romae tunc temporis agebat, exarandam commisit. Quo in opere vir pientissimus, idemque maximum totius Ecclesiae lumen atque ornamentum, tam mire adlaboravit, ut omnium exspectationem longe vicerit, propterea quod tum sententiarum delectu, tum gravitate verborum id omne exhausisse videtur quod de tanto mysterio dici unquam possit.

Post Urbanum IV, Clemens V in concilio Vindobonensi an. MCCCXI habito, universo Patrum consensu, festum Corporis Christi nova sanctione excitavit. Urbani exemplum aemulati quoque sunt Ioannes XXII, Martinus V et Eugenius IV. Siquidem Ioanni haud longius quidquam fuit, quam ut decessoris decreta perficienda curaret; Martinus autem et Eugenius, propositis pontificali indulgentia admissorum rite expiandorum privilegiis amplissimis, mortales cunctos ad id festi colendum invitarunt. Omnis denique cura, omnis opera impensa in illud est, ut in singulis Christianae reipublicae Ecclesiis tandem aliquando ea obiretur sollemnitas, a Tridentina Synodo « haeresis triumphus » iure appellata.

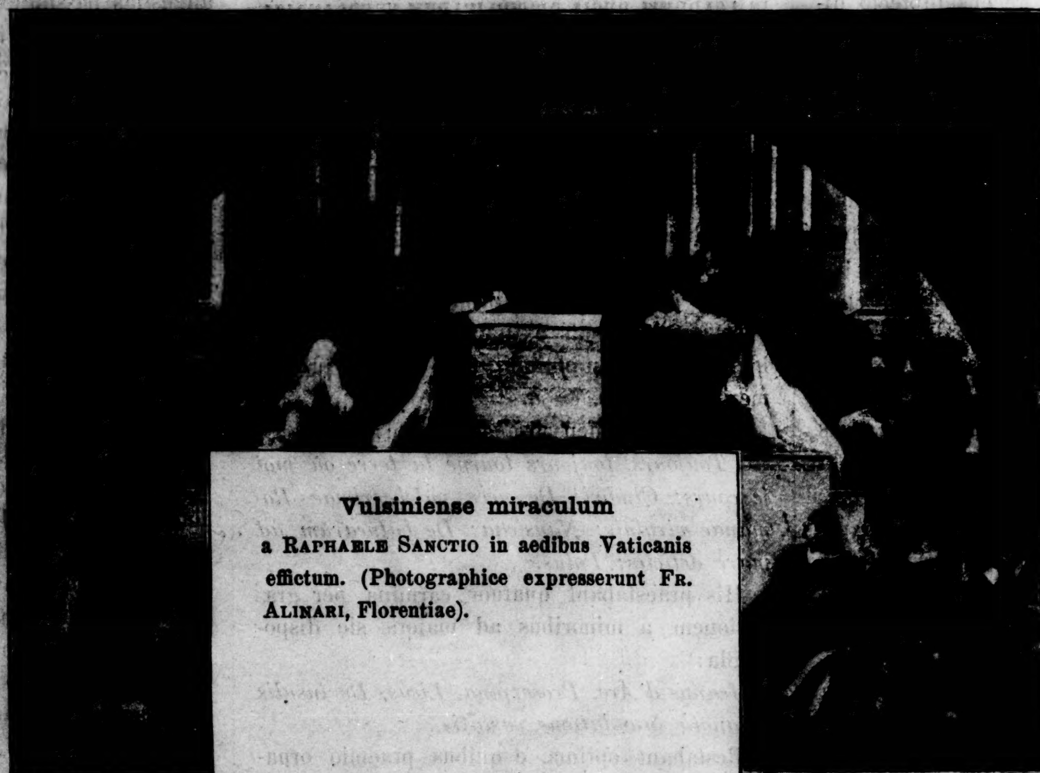
DE SACRO LINTEOLO SIVE "CORPORALI,, IN URBEVETANA CATHEDRALI ASSERVATO.

Linteolum sive corporale celeberrimum, in quo vestigia Vulsiniensis miraculi adhuc asservantur omnibus clare inspicienda ad Urbano PP. IV delatum in Urbevetanam cathedralem superius diximus, ibique repositum. Neque profecto minori studio Urbani successores curarunt ut pretiosissimus hic thesaurus qua par esset dignitate cultuque asservaretur. Idcirco haud ita multo post Nicolaus PP. IV novam eamque augustiorem aedem Urbevetere condi ad rem iussit, cuius primum ipse auspicalem lapidem posuit. Sic iactis fundamentis prospere adeo feliciterque, ex collato civium aere, moles educta, opusque perfectum est, ut in Italia magnificis templis insignis proculdubio inter primores excellat Urbevetana aedes princeps, et nobilissimis merito accenseatur. In ea enim ad exquisitissimae Gothorum architecturae leges exstructa, si aedificii amplitudinem et speciem, si interiori parte marmorea signa, pictaque udo illitis coloribus opera spectes, si frontem denique eiusque ornamenta ectypa et prostypa singulari artificio elaborata attente consideres, haud poteris, quin summum artis magisterium ac longe pulcherrimum mireris.

Sed de Urbevetana cathedrali alias in *Voce Urbis* lateque disseruimus; quin etiam eius prospectum sive exteriorem sive interiorem dedimus (1); nunc de sacra linteoli reliquia aliquid addemus. Atque hic quidem auctore utamur Odorico Raynaldo, qui in suis *Annalibus Ecclesiasticis* (an. 1264, num. 26 et seq.) de ea scribit quae sequuntur: « Haec tamen et alia omnia [in Urbevetana civitate] conspicua a supernaturali illius sanctissimi corporalis prodigio superantur, quod mihi summa in contemplando felicitas fuit; nam Superioris permissu, nedum diu illius maculas (in quibus Christi figurae replicatae conspiciuntur in actu *Ecce Homo*, iuxta formam hostiae illius saeculi) observaveram, sed etiam mihi licitum fuit quandam concavitatem introspicere, aperiendo scilicet quoddam operculum ferreum clavibus firmatum, ubi quaedam telae fragmenta sanguine conspersa et involuta inventa sunt, in quorum medio erant aliquae chartulae litteris gothicis lectu difficilibus, in quarum una erat scriptum: « Corpus Christi sparsum fuit super hoc corporale; cum summa diligentia debet custodiri »; et in alia scriptum erat: « Benda, in qua involuta fuit pars corporis et corporale cum guttis Sanguinis Christi, et figuris ». Quae theca erat in eodem armario, in quo miraculosum corporale conservatur et non modica difficultate aperta fuit; nec mediocrem pariter circumstantium admirationem haec reliquiarum inventio attulerat, quarum nulla inter incolas exstabat traditio ».

Quid de his particulis fuerit ignoramus prorsus; id tantum notamus, nunc in pretiosissima custodia distentum sacrum illud corporale asservari, in proprio sacrario a cornu evangelii arae maximae, super solio, ad quod aptae scalae ducunt, ita ut per vitrum reliquiam tegens cuique pateat eam apprime cognoscere, atque etiam deosculari.

(1) Cfr. an. III, n. I.

Vulsiniense miraculum
a RAPHAELE SANCTIO in aedibus Vaticanis effictum. (Photographice expresserunt FR. ALINARI, Florentiae).

DE SOLLEMNI PONTIFICIA POMPA QUAE IN FESTO SS. CORPORIS DOMINI ROMAE AD VATICANUM DUCEBATUR.

Ab ipsa festi SS. Corporis Iesu institutione, de qua superius locuti sumus, publice Sacramentum circumlatum fuisse sive ex traditione sive ex documentis coniicitur; quinimo praeter clerum, vel ipsi publici magistratus, et reges, et imperatores psallentes, maiore quo licuit ornatu per plateas et fora illud prosequi honorificentissimum duxerunt. Cuius pietatis officii splendor decusque procedentibus annis mirum in modum accrevit. Tunc enim consuetudo obtinuit, ut in urbe quaque vel oppido cives incolaeque vias omnes, qua sacrosancta Hostia deferenda esset, textilibus velisque discoloribus, floribus etiam frondibusque certatim ornarent, protegerent; ipsi autem frequentes, faces plerique accensas gestantes, canticisque editis sollemnem pompam comitarentur. Ergo si in locis quae Roma longe etiam distant tanto pietatis exemplo festus hic dies habitus est, potiore sane iure Pontifices Maximi Romae haberi voluerunt.

Quamquam non uno eodemque loco, nec una eademque ratione huiusmodi pompa sese habuit; verum denique ad Vaticanum constituta est. Hanc itaque describere aggredimur, qui tamen quum ob iuventutem, quam agimus, sorte nunquam interesse eidem datum sit, a Cancellerio depromamus, vel potius a Iulio Barluzzio, qui opusculum de re latine diligentissimeque exaravit (1).

Iamque initio festi a vespero praecedentis diei ducto, magna confluentis populi multitudo Vaticanum adibat festum apparatum invisura; peristylium enim aulaeis hinc inde intercludebatur ad solis radios prohibendos. Hoc peristylium protrahebatur circa forum inferius signis identidem erectis, buxea fronte convestitis, quae duplex niveum velum sustinebant contiguarum aedium parietibus appensum; nec parietes solum, sed et ipsarum aedium fenestrae sericis

(1) *De Sollemni Pontificia Pompa, quae in festo Sacrosancti Corporis D. N. Iesu Romae ad Vaticanum ducitur, commentarius.* — Romae, ex typographeo Perego-Salvioniano an. MDCCCXXXVII (Latine, Italice, Gallice).

rent. Ita quoque Legatos frequenter miserunt ad particulares ecclesias aut ad alicuius regionis regnive fideles, ut religiosa illius loci negotia directo curarent, nunc ordinaria quadam et stabili ratione, uti Legati nati, nunc extraordinario modo ac temporario, ut Visitatores Apostolici.

Peculiaris vero Summorum Pontificum cura fuit ut Italia, quae sua ipsius conditione Romanam Ecclesiam propius attingit, arctiori vinculo Apostolicae Sedi obstringeretur, cum eâque frequentius communicaret. Idcirco S. P. Sixtus V in Const. *Romanus Pontifex* decrevit, ut eius Episcopi crebrius quam ceteri, idest unoquoque triennio, Ss. Apostolorum limina visitarent ac de suarum dioecesium statu referrent; eademque de causa Visitatores Apostolici ad diversas Italiae dioeceses aut regiones, praesertim post SS. Tridentinam synodum saepe missi, etsi iam penes principes et respublicas, queis olim Italia constabat, Apostolici Nuntii essent, qui negotia religionis vigilarent.

At nunc civilibus Italiae conditionibus mutatis, quum alia complura, tum etiam esse desiit institutum hoc saluberrimum. Quo factum est ut una quoque ex potissimis rationibus defecerit, quibus Romanus Pontifex possit cognoscere, quid boni ac meriti alicubi sit, aut quid forte reprehensione dignum, ut valeat opportune providere.

Quod quum diuturna satis experientia docuerit haud sine Ecclesiae detrimento accidisse, v. m. Pontifex Leo XIII S. Concilii Congregationi commisit, ut videret si quis forte modus esset quo defectus ille pro temporum conditione suppleretur.

Haec autem, omnibus mature perpensis, optimum factu censuit Apostolicam quandam Visitationem instituere per sacri ordinis viros, dignitate, doctrina, et prudentia praestantes, qui certis temporibus varias Italiae regiones perlustrarent; ab Episcopis audirent, quae cleri esset, quae populi, quae cultus divini conditio; ubi forte opus esset, suis ipsi oculis cernerent atque, interposita fide silentii, ad Apostolicam Sedem referrent.

Consilium Leoni XIII probatum, sed Ipsius morte interceptum, Pio X, vixdum ad Petri cathedram evectus est, magnopere placuit. Imo necessarium duxit ut quamprimum perficeretur.

Iussa itaque SSmi Dñi Nostri peragens S. Congregatio Concilii praesentibus litteris mandat, ut singuli Italiae Ordinarii recipiant Visitatores Apostolicos, quos statis temporibus S. Sedes ad eos in posterum missura est: eisque de statu suarum dioecesium referant iuxta legem in adiecto folio statutam.

Multa ex hac Visitatione licet sperare bona. Ea enim in primis ipsius episcopalis auctoritatis praesidio est instituta, quo iuvari possunt Antistites, sive ad clerum gregemque, suum in officio continendum, sive ad citius expedienda negotia, de quibus consulenda sit Apostolica Sedes. Praeterea hac ratione subsidia poterunt fidelibus oculis multa quae saepe frustra desiderantur sive ad pastorale munus aut utilius obeundum aut commodius, sive ad arcendas difficultates, quae in animarum regimine interdum occurrunt. Denique coniunctius agendo cum Romano Pontifice ipsa Ordinariorum dignitas augebitur, et facilius episcopale ministerium evadet.

Praesentibus valituris, contrariis quibuslibet sive ex privilegio, sive ex consuetudine, sive ex specialibus statutis aut constitutionibus minime obstantibus.

Datum Romae, die VII mens. Martii an. MDCCCCIV.

VINCENTIUS Card. Episc. Praenestinus
Praefectus (1).

II.

Sanctissimi Domini Nostri Pii PP. X litterae ad Eminentissimum Virum Iosephum Sebastianum Nèto, Olysipponensium Patriarcham, circa Lusitanum Collegium de Urbe.

Supremi pastoralis muneris, quo in Christo fungimur, pars quidem non ultima est exterae iuventutis variis domiciliis in Urbe positis omni utilitate prospicere, ubi iuvenes omni ex gente delecti in spem Ecclesiae veluti in plantario succrescunt. Hi enim quasi in oculis Nostris quotidie versantes, incorruptam Christi sapientiam ex ipso Petri fonte hauriunt, quam sacerdotio aucti iidemque in patriam remissi faciliori ratione inter suos praedicare consueverint. In horum collegiorum numero illud quippe recensemus, ubi flos Lusitanae iuventutis ad sacerdotale munus formatur: quod a Leone XIII immortalis memoriae Decessore Nostro conditum, veluti ceteris aetate in Urbe recentius est, ita maiori cura atque effusiori caritate complectimur. Emolumentorum enim non mediocris copia brevi temporis spatio exinde relata certam ampliorum fructuum spem praebet, qui in Lusitanum Clerum in posterum dimanabunt. Porro sacrorum alumni eo recepti iidemque dilecti filii Iacobi Sinibaldi Sacerdotis optima disciplina instituti, virtutis, doctrinaeque laude sic florent ut non modo facile hinc Nobis coniectare liceat eorum ministerium religioni neque minus civitati fore perutile, sed ipsimet iam pridem constituerimus omnes vires Nostras in huius Instituti bonum utilitatemque conferre. Verum in tanta benevolentia animi, qua ducimur, propensione, dolet vehementer quod non Lusitani omnes inceptis studiisque Nostris eo animi ardore consenserint, quem operis excellentia expostulabat. Qua ex re factum putamus ut incerti quidam rumores serpant ad Lusitani Collegii decus minuendum ab iis plane conflati, qui aut animum instituto iniuste adversantem gerunt aut conditionem eius male docti levi mente diiudicant.

Quae omnia tibi, dilecte Filii Noster, aperire voluimus ut quibus caritatis et iustitiae sensibus praestas omnes et singulos religiosissimos Lusitaniae Antistites de hac mente Nostra certiores faceres eosque omni officiorum genere incenderes hoc in opus, quod quum iis summo emolumento erit, tum genti vestrae universae decore insigni futurum esse promittit. Interea bene sperantes ut Virginis ab omni labe immunis patrocinio omnia feliciter exeant, et tibi et omnibus Venerabilibus Fratribus Lusitaniae Episcopis benedictionem Apostolicam amantissime impertimur.

Datum Romae apud S. Petrum, die XIX Aprilis anno MCMIV, Pontificatus Nostri anno primo.

PIUS PP. X

(1) Sequuntur regulae circa Apostolicam visitationem.

EX SS. CONGREGATIONIBUS ROMANIS

SENTENTIAE NOVISSIMAE SELECTAE.

Ex Congregatione Episcoporum et Regularium:

— Sorores Trinitariae, quorum Institutum Matriti in Hispania exsistit, et finis est foeminas puellas vitiorum coeno immersas vel certe magno praecipites in peccata labendi periculo expositas colligendi atque omnimode instruendi, licet habitum caeruleum exterius et tunicam albam cum scapulari Ordinis interius gestent, cooptari et aggregari possunt a Superioribus Ordini SSmae Trinitatis. (Ex decr. d. XVIII mens. Martii an. MDCCCCIV).

Ex Congregatione de Negotiis Ecclesiasticis extraordinariis:

— Societati Germanicae de Terra Sancta, vulgo *Deutscher Verein vom heiligen Land* sub praesidio Archiep. Coloniensis constitutae, quae quotannis peregrinationes Terrae Sanctae invisendae causa instituit, pro tempore peregrinationis in favorem peregrinantium privilegia quae sequuntur ad triennium concessa sunt:

I. Extra Europam missae sacrificium in altari portatili terra marique celebrandi, servatis servandis.

II. Pro sacerdotibus, dummodo a proprio Ordinario confessiones excipiendi facultatem habeant, audiendi confessiones fidelium secum peregrinantium.

III. Pro sacerdotibus recitandi rosarium quinque decadum loco officii divini, si illud commode recitare nequeant.

IV. Pro omnibus edendi carnes diebus vetitis, si alius cibus commode haberi nequeat, remoto tamen omni scandalo. (Ex. decr. d. I mens. Martii MDCCCCIV).

Ex Congregatione Sacrorum Rituum:

— Festum Dedicationis ecclesiae cathedralis fieri debet ab universo clero dioecesano. (Ex decr. d. XXVIII mens. Decembr. an. MDCCCCIII).

— In exequiis peragendis sacerdos celebrans induere debet pluviale et incensare. (Ex decr. d. V mens. Martii an. MDCCCCIV).

— In missis cum cantu absque ministris, cum nullus sit Clericus inserviens, qui superpelliceo indutus Epistolam decantet iuxta rubricas, satius est quod ipsa Epistola legatur sine cantu ab ipso celebrante, nunquam vero in Ecclesiis Monialium decantetur ab una ex ipsis. (Ex decr. d. XXIII mens. Aprilis an. MDCCCLXXV, revoc. d. V mens. Mart. MDCCCCIV).

— Si adsit necessitas tolerari potest consuetudo ut sacerdos qui ad Altare aliquod celebraturus accedit vel ab eo recedit, sic sacris vestibus sacrificii indutus, et prae manibus calicem tenens, ascendat in transitu ad Altare, in quo adest Sanctissima Eucharistia, ut ibi Sacram Comunionem fidelibus distribuat. (Ex decr. d. XII mens. Martii an. MDCCCXXXVI, revoc. d. V mens. Martii an. MDCCCCIV).

— Biretum, quo Protonotarii Apostolici *ad instar Participantium* in sacris functionibus utuntur, nigrum profecto esse debet; nihilo tamen minus ornari poterit, iuxta usum quasdam in regiones iam invectum, lemnisco eiusdem coloris ac vitta seu chordula qua pileum circumcingere solent.

Protonotarius Missam pontificaliter celebrans, omnia quae legenda sunt vel canenda, nunquam ad scamnum, sed semper ad altare leget vel cantabit. In fine autem Missae simplicem benedictionem, non trinam, impertiens, non audeat, more Episcoporum, praemittere: *Sit nomen Domini*... et *Adiutorium nostrum*..., sed, mitra coopertus, tantummodo canat: *Benedicat vos omnipotens Deus*...

(Idem) cum petit ecclesiam pontificaliter celebraturus, Crucem pectoralem super mantelletum et annulum in digito gestare poterit.

Protonotarius item poterit, mitra, Cruce pectorali et annulo ornatus, ad scamnum celebrare Vesperas more presbyterorum, illius festi, cuius Missam ipse pontificaliter acturus est, vel peragit. Iisdem quoque ornamentis uti poterit, de speciali tamen commissione Ordinarii loci, in Vesperis festi, cuius Missa in pontificalibus ab alio quolibet Praelato celebratur; in benedictione cum SSmo Sacramento solemniter impertienda, atque etiam in processionibus, necnon in una ex quinque absolutionibus in solemnioribus exsequiis de quibus in Pontificali Romano.

Protonotarius lectam Missam facere, etiam extra Urbem, poterit, iuxta modum et formam (in const. Pii PP. IX *Apostolicae Sedis officium*, d. IV kal. Sept. MDCCCLXXII, § XIX) praescripta, quando id muneris in aliqua solemnitate adimplendum eidem commiserit loci Ordinarius. (Ex decr., d. IX mens. Martii, a. MDCCCCIV).

DIARIUM VATICANUM.

(Die XXI mens. April. - d. XX mens. Maii MDCCCCIV).

Coram SSmo admissiones.

Inter clariores viros apud Pontificem admissos peculiari nota digni sunt iuxta admissionis diem: Carolus Magathaes de Azeredo, a secretis Brasiliensis legationis apud Apostolicam Sedem; Mathias Radziwill, magnus Russici Imperatoris venator; Ladislaus e principibus Sapieha; collegium Canonicorum SS. Celsi et Iuliani de Urbe; Catholicorum Civitatum foederatarum Nordinae Americae manus; Gartevyski princeps; Rosebery, Anglus dynasta; Stanislaus Tarnowski comes, consiliarius intimus Austrorum Imperatoris; Stanislaus Badeni comes, Galiciae ac Lodomyriae mareschallus; Poloni peregrini; Augustus Dziedurzycki comes, apud Austrorum Imperatorem cubiculariorum magister; Emi Patres Cardinales, Archiepiscopi, Episcopi, antistites, presbyteri quondam Seminarii Urbani Pii alumni, qui Romam convenere ad celebrandum L annum ab eiusdem seminarii institutione; Siculi et Neerlandici pere-

litibus iudicandis, quos inter Praefectus sacri palatii (1); e sacra Dominici patris familia. Deinde intimi a Sacris (2) triregnum gestantes infulasque pretiosas, quibus Pontifex Maximus utitur.

A subdiacono, qui iunior est e XII viris s. Consilii lit. iud., dalmatica induto, Crux elata defertur septem inter candelabra a totidem acolythis, qui sunt antistites e Consilio Princip. ad causs. rer. iudic. dirimendas, deportata.

Apud subdiaconum incedunt duo Magistri Ostiarii a virga rubra (3); et Praefecti admissis poenitentium expiandis alba sacerdotali veste amicti, quos anteeunt duo adolescentes talari veste nigri coloris et linteo amiculo, florum fasciculum gerentes, e quo virga attollitur oblonga, conscientiae imperii argumentum.

Sequuntur Abbates infulati atque cum iis Archimandrita Messanensis et summus Magister Collegii S. Spiritus; Episcopi, Archiepiscopi et quattuor maiores Patriarchae cum infulis et sollemni penula, praeter Episcopos Graecum, Armenum et Syrum aliosque Patriarchas orientales, qui proprii ritus vestibus singuli ornantur. Deinde Cardinales Diaconi dalmatica, Cardinales Presbyteri sacerdotali veste, Cardinales Episcopi pontificali amictu spectabiles, infulati omnes, quisque cum suo accenso qui a syrmate appellatur (4). Ab externo autem latere cuiusque Cardinalis, qui statos legit psalmos hymnosque, aliquantulum procedunt eorum Cubicularii et Famuli nobiles ceream facem accensam duodecim librarum pondo gestantes; iuxta eos Magistri admissionum praecipuum Cardinalium insigne, *biretum* scilicet, ut appellant, purpureum manibus sustinentes; mox Decanus famulorum pallio serico nigro, cuius est manu tenere magnum petasum rubrum, quem pastoralem vocant, quo uti solummodo licet in sacris pompis. Universus denique sacer Senatus protegitur a Praetorianis helvetiis lorica et galea ferrea hastaque armatis, et a Militibus capitolinis, plumatili pileo, qui pontificium etiam comitatum tuentur.

En III Viri rei publicae curandae (5) et Praefectus Urbis (6) a dextera Statoris proximi a solio, et Pontifex Maximus qui detecto capite divinam gerit Hostiam, qua supra exposuimus ratione, Cardinalibus Diaconis duobus latera tegentibus sub ingenti tentorio auratisque textilibus insigni. Eius hastae a sacelli foribus usque ad secundam stationem scalarum regalium fulciuntur ab iis qui a Relationibus sunt iudiciorum recognoscendorum et veniae principis impetrandae (7); hinc ad portam in cryptoporticus exitu ab alumnis collegii Germanici; ad medium peristylium dexterum ab alumnis ephebei Urbaniani; exinde ad peristylii exitum ab alumnis Anglici collegii; ad medium parvum forum ab octo Presbyteris pallio serico nigro obtectis; ad militum usque stationem a Vicorum

(1) Italice: *Maestro del S. Palazzo Apostolico.*
(2) Vulgo: *Cappellani secreti*
(3) Ita appellati sunt ex privilegio quod antea iis erat virgam rubram gestandi. Dicebantur *Ostiarii*, quod custodirent fores conclavis sacrarum Pontificis Maximi vestium; nunc autem eorum est pontificalem Crucem custodire.
(4) Vulgo: *Caudatario.*
(5) Italice: *Conservatori del popolo Romano.*
(6) Italice: *Governatore di Roma.*
(7) Vulgo: *Referendarii de signatura.*

Magistris; post hosce succedunt Praepositi piis florentinorum institutis in Urbe, equestri habitu, quorum est hastas ipsas sustinere per totum sinistrum peristylium; ex hac porticu ad pronai aditum a Praepositis Senensium haud dissimili veste; hinc ad mediam basilicam ab alumnis ephebei Nobilium sacris addictorum; postremo ad aram usque pontificalem a III Viris rei publicae curandae et a Iudicibus curiae capitolinae togatis, quibus accedit etiam Senator Urbis toga panni aurei amictus.

Circa Pontificem Max. procedunt cum quatuor argenteis laternis amplae molis totidem Statores decuriales et intimi a Cubiculo fulcientes flabella duo albo-plumea. Eucharistiae vero Sacramentum praeeunt Antistites bini ex adlectis in Consilium ad caussas rer. iudicat. dirimendas thuribula gestantes, totidemque acolythi sacrarii pontificii cum cymbiis, ac caerimoniarum pontificalium Antistites duo, qui praesto Pontifici adsunt.

Utrique tentorii lateri duodecim adsistebant Statores decuriales cum cerea face. Conspiciendae se postea offerebant infulae pontificiae in communi usu positae, quas Senior e XII Viris s. Cons. lit. iudicandis (1) lineo amiculo, alioque manicato indutus gestabat duos inter Cubicularios intimos.

Succedebat Archiater Pontificis Max., qui tunc talari veste utebatur serica violacea, fascia concolore et epitogio laneo coccineo exsilis texturae cum cucullo panno serico subsuto; cui exterior comes erat Primus adiutor a cubiculo Pont. Max. pari epitogio, sed breviore.

Sequebantur alii Pontificii cantores; Antistes Maximus curiae Innocentianae (2), Praefectus aerarii, Praepositus sacr. dom. pont., unusquisque cum lacerna magna; Protonotarii Apostolici sive e numero Beneficiariorum (3) sive exsortium (4); Summi Sacrarum familiarum moderatores; Antistites a relationibus iudiciorum recognoscendorum et veniae Principis impetrandae; Accensi postremo pontificii, gladio cincti et clavam argenteam supra dexterum humerum afferentes (5). Ingens istud ordinum agmen claudebant Equi nobiles protectores sacri lateris Pont. Max., quibus praeibant bini duces et Vexillarius Ecclesiae sanctae magnifico militari ornatu; supremus copiarum Imperator inter tribunos duos; praeterea ceteri copiarum Praefecti; ala Equitum a publica securitate, ala Dimacharum cum suis quaeque vexillis; deinde cohortes omnes peditum, nempe Urbani Milites singulares (6), Milites a publica securitate, Milites tum gravis tum levis armaturae; qui quidem omnes antea ad viae praesidium dispositi, ut confertissimos cohiberent spectatores, paullatim colligebantur pompam ipsam prosequuturi. E singulis cohortibus delecti tibicinum manipuli suavi concentu aures mulcebant, quem tympanorum fragor identidem excipiebat; tum tormentorum bellicorum tonitru ab arce s. Angeli auditur frequens, aeraque campanariae turris Vaticanae basilicae pulsata reboant.

(1) Vulgo: *Decanus de s. Rota*
(2) Vulgo: *Auditor generalis rev. Camerae Apostolicae.*
(3) Vulgo: *Participantium.*
(4) Scil. *honoris causa.*
(5) Inde iis Italicum nomen *mazzieri.*
(6) Italice: *Guardia civica scelta.*

Hic itaque erat cultus et ritus magnificus, quo in Vaticano, quoad tempora concesserunt, sollemnia Corporis Domini peragebantur, idemque sacrosanctum Corpus publice circumferebatur.

CHRISTIANI MARTYRES
FLORENTIAE COMMEMORATI.

A clarissimo viro Felice Ramorino, Florentini athenaei doctore, has litteras accepimus, quas publici iuris facere nobis placuit, auctori vehementer gratulantibus:

Comm. *Vox Urbis* moderatori v. c. F. Ramorinus s. p. d.

Legi nuper in ephemeride, cuius conscribendae tua cura est, quam pie, quam magna frequentia, quanta adstantium commotione in SS. Nerei et Achillei basilica memoria martyrum Diocletianeae persecutionis celebrata sit. Quam libenter interfuissem si facultas data esset! Sed quoniam non potui, notum tibi esse cupio, quod in me est memoriam martyrum recoluisse me superioribus diebus habita oratiuncula de romanis coemeteriis in universum. Auditoribus stipatum erat conclave ubi locutus sum; exhibita Romae imagine chorographica, ubi coemeteriorum locus signo erat distinctus et plurimis rebus sub oculos positis ea ratione quae a lineis in album linteum proiectis nomen habet, illa summatim exposui quae ad notitiam coemeteriorum praebendam pertinebant; quod nondum ad hoc tempus Florentiae factum erat. Nonnihil igitur, ut credo, contuli ad martyrum memoriam renovandam. Hoc volebam, nescius ne esses. Vale.

D. Florentiae postridie kal. Maias a. MCMIV.

ACTA PONTIFICIA

I.

De mandato SSmi a Cardinali S. Concilio Tridentinis decretis interpretandis praeposito indicitur Apostolica Visitatio in omni Italia.

Constat apud omnes, supremae romani Pontificis auctoritati ius esse atque officium de statu ecclesiarum omnium cognoscendi, et a singulis Praesulibus exigendi, ut sui quisque ministerii rationem Ipsi reddant. Id profecto sibi volunt Christi verba: *Pasce agnos, pasce oves*, id Ecclesiae unitatis postulat ratio, id actum ab initio et non intermissa consuetudine servatum docet historia.

Iugi autem experientia compertum est, quo plenius et intimius hic nexus Romanum Pontificem inter et Episcopos viguerit, eo felicius religioni contigisse. Nam ex unione auctae vires, Ordinariorum auctoritas maior effecta, vitiis et erroribus obex citius et efficacius paratus, animarum saluti melius consultum.

Duplex autem modus est quo Romani Pontifices de statu ecclesiarum certiores fieri consueverunt. Aut enim ipsarum rectoribus mandarunt, ut de sua quisque dioecesi ad Apostolicam Sedem fideliter pleneque referrent; aut legatos miserunt, variis nominibus pro temporum, locorum adiunctis, aut pro natura munerum designatos.

Ita sane consueverunt Apocrisarios, Nuntios, aut Delegatos Apostolicos ad principes temporales destinare, non alia quidem de causa quam ut quae ad christianam rempublicam spectarent cum eis age-

PER ORBEM.

Dum rem publicam omnem tum Europae veteris, tum innioris Americae, Asiaticum illud bellum acerrimum commovet, non paucas ex nostris gentibus **rumor seditionum** et pessimum civilium bellorum flagitium pessumdant. Proximi vero nobis Apuli praesertim Cerinolensi in oppido cucurrere ad arma operarii, per vias, rabie amentique furore capti, munimenta exstruxere currum aliorumque, indeque concurrentes obviam, militum agmina feroci audacia saxis, manuballistis, mucronibus propulsarunt variosque per dies, magna adfinium turba multiplicati, oppidum omne metu et flagitiis sua in ditione tenuerunt, domus privatas publicasque incendiis et ruinis depopulavere.

⚜

Poenica vero **seditio** illa quae, prope Africum litus exarsit in Gallorum Berbera colonia, huiusmodi in scelestos conatus non prorupit. Nam cum Pichonio, Gallico illis in locis legato, res tum dominorum tum opificum compositae sunt; unum vero adhuc obstat, machinarios operumque susceptcres novas sibique acceptas pactiones non ante autumni proximum tempus servandas velle; opifices contra, vix ad unum mensem differendum pactionis adimplementum consentire.

⚜

Graviora Brivatensium in portu contigisse leguntur. Tirones enim nautarum in *Britannia* navi consedentes, in decuriones suos insurrexerunt: quos congredientes ac percutientes in mare prope deiecissent, nisi ipse navarchus eiusque praefecti succurrissent. Quorum opera, nautis adiuvantibus, repulsam tironum seditiosam manum obserare in cubiculis est datum, quorum instructi nautae custodiam ad fores agunt. Deducta ad portualem praefectum re, septem et viginti tirones ad vincula damnati sunt, viginti ignominiae causa dimissi.

⚜

Neapoli vero longe alius atque **insolitus tumultus** ortus est in pauperum, quod dicitur, hospitio, quem coeci senes secum invicem convenientes movere. Hi enim cum a novo hospitii praefecto deambulandi tempus coarctatum nimis sibi vidissent aut arbitrarentur, quingenti ut sunt numero, paene omnes rem aegre tulerunt; initaque pactione, idibus Maiis sub vesperam omnem domum vastare coeperunt, tabulas, subsellia, vitra ac reliqua huiusmodi frangere omnino ac delere. Custodibus concurrentibus atque hortantibus ut in quietem redirent, sedare animos nullimode datum est, quod neque vigiles ipsi neque urbani milites impetrarunt. Mane sequenti iterum ex iis unus ad campanulam confugit eamque percutiens socios convocavit ad signum. Tunc innovata rebellio est: telephoni tramites, fistulaeque aeris ardentis perruptae; deinde in moderatoris cubiculum turba irrupit. Neque ante restituta pax est quam milites adventassent, sed vulnerati ex miseris tot ex luctis quinque discessere, mox ex ipso hospitio decem eiecti sunt.

⚜

Sed **Corsica insula** magis cruenta vidit Pirollio in oppido absoluta. Ubi quum haberentur comitia ad eligendos oppidi curiones, inter adversas factiones ita irae exarserunt, ut illi inter curiales aedes quasi in oppido constiterint, isti circum hostes obsederint, proeliumque commissum missilibus non sine clade fuerit: quam civilem pugnam manu militari confici oportuit.

⚜

Panormi, iuxta navium officinam haud dissimile quondam certamen factum fuisse credimus: paucis enim abhinc diebus cum effoderentur ibi per planitiem latam foveae complurimae ad machinariam officinam aliam exstruendam, **ossa** ex quatuor supra decem cadaveribus, arida quidem et adusta, **reperta** sunt. Vario tamen adspectu variaque facie singula ita iacebant, ut non tam ex communi pestilentia ibi ea recondita fuisse crediderint periti, quam ex gravissimo quodam et occulto crimine, eoque praesertim, quod paucis abhinc annis scelestissimus quidam eam terram tributo tenuerit, qui maximo crimine accusatus in iudicium venerat. Res tamen adhuc tenebris obvoluta manet.

⚜

Thesaurum contra Lycienses quidam rustici Galliani ex oppido cum quaesierint, arma invenerunt. Qui ad Franciscalium sodalium aedem venientes, praeposito consilium aperuere proxima se nocte in horto futuros, ibique certo in loco excavantes talem thesaurum inventuros, unde non minus ipsi quam religiosa domus ditesceret. Nocte media, veniunt reapse effossores; at vix laborem ineunt suum quum vigiles statim a praeposito advocati eos corripiunt in vincula deducendos.

Verum aucta late atque continuata undique excavatione, quum nihil innotuisset quumque nec obolum quidem emersisset, vinculis soluti omnes sunt; iusti enim erant, at creduli, at non sagaces. Quae ergo illis culpa, si fortunam adversam experti sunt?

VARIA

Maxima lignorum flammiferorum fabrica.

Tidaholm, quae est civitas trium milium et trecentorum incolarum in provincia Skaraborg Suecici regni, conficiendis lignis flammiferis maxime praestat omnibus terrae locis. Quolibet anno undeviginti milia et ducenta metra cubica arborum resinaciarum consumuntur, quae rotantibus laminis serratis adhibitis in sexcentis radiis parvulis difissae, et in massam propriam immersae, postea fricando in scatulae pariete ignem concipiunt. Quotidie plus minusve bis milies centena milia igniariorum numerum septingenties tricies milies centena milia per annum aequiparantium producuntur. Trecentae machinae vi electrica actae qualibet die plus quam nongenta milia scatularum pro excipiendis igniariis praeparatis laborant. Plaustra graves scatularum inclusarum areas gestantia per omnes diei horas ad ferroviam vehuntur, quorum onera in omnes Europae partes, immo vero trans oceanum distribuenda sunt.

P. Carinthiacus.

Palma cerifera.

Quid suavius melle, conficientibus apibus? Atqui habent germinantia quod melleum sit, et ipso melle fortasse iucundius in fructibus, uti ficus, uti calamus saccarigena, uti palma dactylifera, uti beta seu rapa a qua saccarum. Lac ferunt oves, capellae, vaccae, omne mamiferum genus; lactis genus invenies in palmis, et in quamplurimis arboribus. Quid denique cera pulchrius atque utilius, apûm argumentosarum opus celebre, gratum Diis et hominibus? Sed reperta nuper cerifera palma est *Ceroxilon andicola*, quae in Andis ferax viget, neque metror. 1750 a mari altitudinem perhorrescit, estque frequens in montibus Quindiae. Quantae opes nostris apenninicolis, si palmarum talium plantatio communis fieret, auctoritate magistratuum hortante, praemiis propositis, honore saltem, quo divites magis quam pecunia moventur!

EPISTOLARUM COMMERCIUM.

Aenigmatum solutoribus, **per Orbem.** - Aenigma II in superiore numero iterum proposuimus ut sociis nonnullis morem gereremus, qui duplicem eiusdem solutionem miserant, hortantes ut reliquos etiam ad alteram explicationem incitaremus. Itaque fecimus. Quum vero nova interpretatio haud satis perspicua - candide fatemur - nobis ipsis appareat, in mentem sociorum revocamus latrones et praedones in sanguine plerumque versari, atque apud Romanos fuisse quoddam servorum genus mensis addictum, de quo... legatis Iuvenalis satyr. IX, et bene valete.

Cl. v. I. Maist.., **Schwaz.** - Quae scire desideras, amplissima et omni parte absoluta invenies in operibus, quibus titulus: Vittorio Rossi, *Il quattrocento;* Francesco Flamini, *Il cinquecento*, Mediolani ab Ant. Vallardi recens editis. – Pontani carmina an. 1902 Florentiae edid. G. Barbera (Vol. 2; ven. lib. 8).

AENIGMATA.

I.

Sponte sequor solem, lunam titaniaque astra,
lychnos, nyctelias funereasque pyras.
Divisus, geminas vestro de corpore partes
exhibeo: alterius lenta senecta caret.

II.

Candida, passa comas, liquidis emergit ab undis
seu maris aut rivi lene strepentis aquae.
Litera mutatur? Niveo de pumice manat
et saliens tenui flumine prata rigat.

Ex sociis, qui utriusque aegnimatis interpretationem ad Commentarii moderatorem miserint intra menses duos, unus, sortitus, gratis accipiet carmen FR. XAV. REUSS in certamine poetico Hoeufftiano magna laude ornatum, quod inscribitur:

Ad Franciam.

Aenigmata an. VII, n. III proposita his respondent:

1) Sus-tinea-mus; 2) Stips, Stirps.

Ea rite soluta miserunt:

Car. Stegmüller, *Sabaria.* — Ferd. Ferrari, *Guastalla.* — Guil. Schenz, *Ratisbona.* — E. Gschwind S. P., *Praga.* — I. B. Pesenti, *Sedrina ad Bergomum.* — Roemer par., *Keijenberg.* — D. Le Provost, *Brioce.n.* — A. Libani, *Civitanova Picena.* — Ios. Wawer, *Vaals.* — S. Mercky, *Obertraubach.* — Senior Astensis. — N. D. Malymak, *Slivnica.* — C. Amalberti, *Albio Intemelio.* -- Zivirzina par., *Lohnau Cosel.* — Coll. Schol. Piar. *Stellae.* — I. B. Mosettig, *Craulio.* — Cam. Straschill, O. F. M, *Villaco.* — Aug. Scriban, *Buzau.* -- Aug. Paul, *Brasovia Transilvaniae.* — P. Batzdorff, *Ullersdorf.* — Civis Romanus, *Bremerhaven.* — Ioan. Cantono Ceva marchio, *Vercellis.* — Princ. Gordon, *Mancunio.* — Lad. Lud. Podobinski, *Cracovia.* — Ioan. Galbiati, *Mediolano.* — Ant. Mnikenrihnabl, *Viener-Neudorf* — Hier. de la Hoz, *Santander.* — Elis. Sancher Paredes, *Hinojosa Ducis.* — Th. Questa, *Vercellis.* — Iac. Bertran, *Figueras.* — A. Düeil, *Ay* — Fr. Skiba, *Wratislavia.* — D. Pettit, *Drumcondra.* — Cos. Cerasoli, *Aesernia.* — Herm. Gini, *Aquis Taurinis.* — M. Hergesheimer, *Mödling.* — And. Pápay, *Pruzsina.* — Ios. Hiergeist, *Martinsbuch.* — Ser. Sobanski, *Mlynow.* — Pasch. La Spina, *Iaca Regali.* — Ad. Sknypkawski, *Swinice.* — M. Koklsdorfer S. I., *Chyrcovia.* — Fr. Szymanski, *Niestronno.* — Petr. Garrone, *Pezzana ad Vercellas.* — Alois. Cappelli, *Senis.* — Seminarium Vicense. — Nic. Malyniak, *Krasiczyn.* — Ios. Walter, *Neo Eboraco.* — E Burg, *Argentorato.* — Fr. Starace; Henr. Tarallo, *Neapoli.* -- F. Müller, *Berolino.* — Petrus Tergestinus -- Petr. Becker, *Gebenhausen.* — Aug. Parrado, *Vallisoleto.* — I. I. Dunne, *Dublino.* — Gust. Grunes, *Nikolsburgo.*

Sortitus est praemium:

C. Amalberti,

ad quem missum est opus, cui titulus:

Vincentii Lanfranchi
De Plinii Iunioris
panegyrico
ad imperatorem Traianum
acroasis.

grini; Ioannes Baptista Ceschi a S. Cruce comes, Supremi Ordinis Melitensis protomagister; Paulus Colon, Praeses Generalis Societatis S. Vincentii de Paula; Itali peregrini ex Terra Sancta reduces; excmus vir Matriti dux, eiusque uxor.

Pontificiae electiones.

Commissioni ad Concilia Provincialia examinanda addicuntur Purpurati Patres Franciscus Cassetta, Casimirus Gennari et Beniaminus Cavicchioni.

— Rmus P. Schuler, Ord. fratrum Minorum Minister Genlis, inter consiliarios S. Congnis de Propaganda fide refertur.

Varia.

Motu proprio SSmi committitur Vaticanae typorum officinae editio librorum liturgici cantus, collegiumque constituitur quod rei curandae praesit.

— Coram SSmo habita est Sacrorum Rituum Congregatio generalis ad disceptandum *a*) circa dubium quod de *tuto* appellatur in canonizatione B. Alexandri Sauli, episcopi Papiensis; *b*) circa declarationem martyrii VV. SS. Dei Agathangeli et Cassiani ex Ord. Capulatorum; *c*) circa miracula duo, quae a Deo patrata asseruntur intercedente V. S. D. Gaspare del Bufalo, Canonico basilicae S. Marci de Urbe.

— Pariter in Vaticano palatio S. Rituum Congregatio convenit ad iudicandum *a*) de validitate Apostolicorum processuum circa miracula duo quae asseruntur a Deo patrata intercedente V. S. D. Ioanne Eudes; *b*) de validitate ac relevantia Apostolici processus super fama sanctitatis vitae, virtutum et miraculorum in genere V. S. D. Antonii Mae Claret, archiepiscopi Traianopolit.; *c*) de cultu nunquam exhibito VV. SS. D. Apollinari de Almeida, episcopo Nicaeno, Hyacintho Franceschi, Francisco Ruiz, Abraham de Giorgis, Gaspari Paes, Ioanni Pereira, Ludovico Cardeira, Brunoni Bruni e Soc. Iesu in odium fidei in Abissinia interemptis; *d*) de validitate processuum tum Apostolica tum Ordinaria auctoritate constructorum in causa beatif. et canonizat. V. S. D. Iosephi Mae Pignatelli e S. I.; *e*) item in causa beatif. et canonizat. Ven. Sor. Annae de Iesu, ex Ord. Carmelitarum excalceatorum; *f*) de validitate et relevantia processus Apostolici super fama sanctitatis vitae, virtutum et miraculorum in genere V. S. D. Mariae Adeodatae Pisani ex Ord. S. Benedicti.

ANNALES.

Iaponici belli vices.

Quae belli Iaponici vices enumerantur, quaeque per diaria omnia vulgantur enucleare ad mensem, tantus labor esset, qui spatium nobis concessum omnino vinceret. Ea itaque per summa capita recolemus.

Post adversa belli auspicia, mersumque iaculatoriis subaqueis globulis maximum Russorum navigium, redintegrare fortunam quovis pacto dux ille Arthurianus contendit. Qui quidem classem Vladivostochium in portum receptui educi curavit ad advelitandum; idque non sine aliqua fortuna, quum navigiis datum fuerit et onerarias nonnullas et iaculatorias hostium naves inopino occursu mergere vel captivas ducere.

Verum paulo post, incredibili paene audacia vitaeque effusione miranda datum est Iaponiis in ipso Arthuriani portus ostio novem usque sua navigia nullo pacto repulsa demittere, quibus unda obrutis, via portus fere omnis ita praeclusa est, ut iam nulli navigio neque accedendi neque discedendi copia esset.

Deinde terrestres Iaponensium copiae hinc Kurokio duce, inde Oku Lian-tung in peninsulam tuto pede descenderunt. Ille vero mirabili arte coacta manu ad Yalu fluminis ripam, aquarum cursum diligenter dimetitus est; hic pontem transiecit longissimum ad impedimenta transvehenda, peditesque equitesque transtulit.

Hisce instructis, Idibus Maiis ingens commissum proelium est; verum ea erat Iaponensium multitudo ut, non sine arte, hostem ipsum circumvenerint, atque cedere loco coegerint. Verum haud exigua, non tam hostium quam sua quoque clade, parta victoria fuit, neque inglorium Russis proelium; qui haud virtute sane, sed multitudine superari visi sunt. Sequuta inde brevi castrorum occupatione et copiarum coniunctione, Arthurum oppidum terra marique quasi obsessum et circumdatum hostes tenuerunt.

His gestis belli rumor non longe ab ipsa urbe processit, eamque circum pugnae, sed eae non graves pugnatae sunt, copiaeque in litus immissae undique. Verum inopinato Iaponiis fortuna contigit ab ea haud dissimilis, quae adversarios percusserat. Quum enim eorum navigia certo in loco ad oppugnandum missilibus Arthurianum portum consedere viderentur, parati ibi ab hostibus quoque globi illi subaquei sunt, in quos eorum naves tres occurrentes, praecipueque *Hatsusa* ingens navigium, cum omnibus paene nautis demersae sunt ad imum.

★

Thibetana expeditio.

Reliqua quae flagrant bella vix, post tot relatas clades, innuimus. In Thibetana Asiatica regione, per quam Angli expeditionem ducunt, eorum agmina a barbaris circumobsessa aegre sospitem ex insidiis retulerunt pedem. Quamvis enim strenua audacia pariterque insigni virtute in discrimen illi descendissent, hostium tamen arma, multitudo, studium libertatis patriaeque caritas ea fuere, ut iter facientes hostes prope deleverunt, nisi amica maxime fortuna succurrisset.

★

Africanae res.

Somalum in terra Aethiopici pseudoprophetae reliquas copias Angli persequuntur atque disperdunt: Illig autem ad litus perfugas, qui sua ibi munimenta posuerant, non sine Italicae navis auxilio postremo propulsarunt.

Postrema in Africa ad Germanorum copias, Herreros contra barbaros arma ferentes, Trotha legatus Vilhelmi Caesaris missus est, qui eas moderetur et ad victoriam ducat.

Per Turcarum oras Armeni nova semper crudelitate oppressi in dominatores iterum insurrexere. Graeci vero quidam mercatores Smirnensi in urbe cum ob negata diu vectigalia eversam a militibus turcis suam tabernam vidissent, quumque Graecus ipse legatus percussus ab eis, iniuriisque fuerit lacessitus, patria arma quaesierunt ad causam suam tuendam. Byzantino igitur imperatori tres novissimae hae contentiones excitatae sunt, praeter Macedonicam seditionem clam usque servatam, in quam Georgius ille, italus dux, arma instruere non sine multis obstaculis sategit.

★

Americanae discordiae.

Americanas per terras Montevideana respublica consuetis seditionibus laborat. Qui praesidi favent milites, quique adversam factionem sequuntur varia fortuna iam pugnant. Renascuntur autem inter Brasilianos ac Peruvienses irae de Acrensis regionis finibus, ita plane ut Brasiliani magistratus parari copias terra marique mandaverint. Incertum adhuc bello an pactione definienda discordia sit, quam ut enodaret non semel iam Haganum illud tribunal adlaboravit.

★

Regalia itinera.

Regalia itinera postremo sunt memoranda. Nam Anglici imperii haeredes ad Franciscum Iosephum Windobonam descenderunt, quos senex imperator magnifico hospitio multoque plausu populi sui excepit et per plures dies hospites habuit.

Alfonsus, Iberorum rex, suum adhuc regnum lustrat comitante Maura administro, viro sane prudentissimo pariterque piissimo, quos non tam honestioris ordinis cives, quam et opifices et plebs summi gaudii testificationibus salutant.

Vilhelmus Caesar, inferioris Italiae litora diu studioseque lustravit. Melita ex insula in Siciliam reversus est: Corcyram autem quo appellere statuerat relinquens insulam, Venetias revisum ivit, quam inter peninsulae nostrae urbes prae ceteris diligit.

Loubet vero, Gallorum praesidis, ad Urbem visitatio causa fuit ut Romanus Pontifex, cuius quasi spernere iura et sanctitatem ille palam visus est, de eodem suscepto itinere vehementer sit protestatus; quod Galli aegerrime ferentes legatum suum ad tempus revocarunt.

PUBLICI PER ORBEM COETUS

LEGIBUS FERENDIS.

In **Americana nordica republica** lex lata est ut immigrantium ingressus facilior omnibus populis, praeterquam Sinensibus, fiat.

In **Anglia** municipes lege de aerario plura caverunt; senatus vero de bene pacto cum Gallis pacis foedere palam est laetatus, et publice edixit.

In **Argentina republica** Roca praefectus praeclara habita oratione legiferos coetus iterum ad annum auspicatus optime fuit.

In **Austrorum legifero coetu** Bohemi eorumque adfines data opera diuturnis sermonibus tempus terentes saluberrimum quemque legum laborem omnino prohibent.

In **Brasiliana republica**, praesidis diserta oratione legum latarum iterum labores coepti sunt; sed brevi Chilensis belli rumores eos interturbarunt.

In **Chilena republica** administri omnes e munere discedunt.

In **Germanicis comitiis** de re publica erga peregrinos gerenda Bebel acerrime in administros dixit; Bulowius contra, hostis animadversiones vehementissime respuit.

In **Italia** de erogandis in annum publicis sumptibus disceptationes habentur: de ecclesiasticis legibus innovandis quaedam proposita sunt, sed absque suffragio praetermissa.

In **Lusitania** Carolus rex, ne tempus inutiliter ab oratoribus populi tereretur, legatos omnes populares decreto dimisit, non ante autumnum iterum advocandos.

In **Peruviana republica** Caudenius praeses una cum collegio administrorum suo se munere abdicavit.

In **Rumenia** aes alienum reipublicae causa ad ballistaria tormenta emenda nulla paene disceptatione legati populares lege decreverunt.

Sponsor: Ioannes Baptista Ciampi, iurisperitus.

Romae — Ex officina *Pacis* Phil. Cuggiani.